

MŪSU PRIEKŠ, LIEL

(Par spīti daudzajām grūtībām Ludvikovas draudze cer

Pēc Latvijas valsts nodibināšanās izvestās zemes reformas gaitā 1922. gadā mazā, nolaistā Skaistas pagasta Ludvikovas muiža tika sadalīta 15 jaunsaimniecībās. Centrā pie Išūnas ezera muižniecības māju un citas saimniecības ēkas, kā arī 18 hektāru zemes iedalīja baznīcai.

Tā kā bija māja kur dzīvot, uz Ludvikovu tika atsūtīts pirmais prāvests A. Olševskis jaunas draudzes dibināšanai. Tuvākās sādžas, kuras bija piederējušas Skaistas, Aulejas, Asūnes, Pustiņas un Dagdas draudzēm, apvienoja jaundibinātajā Ludvikovas draudzē.

Sākumā dievkalpojumi notika mācītāja mājā. Tika iesvētīta jauna kapsēta. Jaunais, enerģiskais prāvests ķērās pie baznīcas celtniecības. Divdesmitajos gados dzīve mūsu Jaundīm nebija viegla, bet dziļā ticība Dievam darīja tos stiprus un nelokāmus nosprausto mērķu sasniegšanā.

Tā kā baznīcas būve prasīja lielus līdzekļus, kas varēja ieildzināt celtniecības darbus, jaunās draudzes locekļi nolēma sākumā uzbūvēt vienkāršāku un, kad tie kļūs bagātāki, tad ķerties pie greznas baznīcas celtniecības.

Draudzei izdevās par nelielu naudu nopirkt guļbaļķu šķūni no tuvējās, ūtrupējušās Konstantīnovas muižas. Tas deva iespēju ātri vien uzbūvēt diezgan prāvu baznīcu. Tai gan nebija augšējās grīdas, tāpēc ziemā telpā bija diezgan auksti. Tomēr svētdienās un it sevišķi svētku dienās baznīca bija kupli apmeklēta.

Par lielu notikumu, var teikt, istiem svētkiem, jaunās draudzes dzīvē bija pirmā prāvesta A. Olševska vizitācijas. Kat-

ra māja šai sakarā bija sakopta, cilvēki ar lielu cieņu gaidīja to dienu un stundu, kad pie viņiem ieradīsies augstais viesis. Gaidot prāvestu, bērņus jau laikus tam gatavoja. Mazie bērņi, kā tikai spēja pacelt rociņas, tā jau prata pārkrustīties. Tie bija jauki, no atmiņas neizdzēšami mirkļi.

Prāvests Olševskis Ludvikovā ilgi nepalika, pēc viņa tika atsūtīts priesteris Dirgello, kurš baznīcas mājā tika aplaupīts. Pēc šā notikuma pie mums ieradās priesteris Eduards Beķeris.

Tā kā baznīcas māja bija liela, pusi no tās iznomāja Skaistas pagastam. Divdesmito gadu nogalē tur atvēra četrtās klasiģo pamatskolu. Trīsdesmito gadu sākumā Beķera vietā par mūsu draudzes ganu sāka strādāt priesteris Donats Mūrnieks. Tie, varētu teikt, draudzei bija ziedu laiki.

Uz Ludvikovu tika atsūtīts neliels pulciņš bezdarbnieku, kuri saveda kārtībā parku. Prāvests skolā pasniedza ticības mācību, matemātiku un vācu valodu. Viņš milēja savas draudzes locekļus, un jo sevišķi — bērņus un jaunatni. D. Mūrnieka laikā pie mums tika nodibināta katoļu jaunatnes biedrība.

Pa šiem gadiem Ludvikovas jaunsaimnieki bija jau uzcēlušī mājas, izveidojuši kuplas ģimenes. Pienāca laiks domāt par jaunas baznīcas celtniecību. Vietu tai izvēlējās parka stūrī. Iesāka tur rakt tranšejas pamatiem, vest akmeņus. Bet 1934. gadā prāvestu atkal no mums pārcēla citur. Draudze to dziļi pārdzīvoja, skolēni pat raudāja, jo prāvests Mūrnieks bija gan miļš biktstēvs, gan ļoti labs skolotājs. Līdz ar viņa aiz-

iešanu ziedu laiki Ludvikovā beidzās.

1934. gada rudenī atsūtīja priesteri Jāzēpu Razmusu, kurš būtu sācis celt jauno baznīcu, bet drīzumā saslima. Pēc Razmusa Ludvikovas draudzi apkalpoja Pustiņas prāvests Romanovskis. Arī viņam ilgi neiznāca mūs apkalpot, Dievs viņu aizsaulca uz mūža mājām.

Tikai 1940. gadā sagaidījām pastāvīgu prāvestu — Kazimīru Lielbārdi. Lai arī 1941. gada 22. jūnijā sākās karš, mūsu vienkāršajā baznīcīnā svinēja Jāņa Kristītāja 40 stundu atlaidu svētkus. Smagie bumbvedēji ar nāves kravu lidoja pāri mūsu galvām, bet ticīgā tauta gāja un brauca uz baznīcu. Bija atbraukuši priesteri no kaimiņu draudzēm Asūnes un Pustiņas. Bet bija arī tādi, kas glūnēja un gatavojās arestēt priesterus. Draudzes locekļi to pamanīja un nosargāja priesterus no varmāku rokām.

Pēc vāciešu ienākšanas Lielbārdi pārcēla uz citu draudzi. Līdz otrajai padomju okupācijai mūs apkalpoja Skaistas prāvests Aleksandrs Pekšs. Mūsu baznīcīnā, kā arī mācītāja māja karā necieta, bet tuvu mā esošais katoļu jaunatnes biedrības nams bija ložu caururbts.

Ar otreizējo padomju okupāciju mūsu draudzei sākās sāpju ceļi. 1944. gadā sagaidījām prāvestu Antonu Ļahu, kuram tāpat nebija lemts ilgi strādāt Ludvikovā. 1945. gada rudenī kādā naktī veco priesteri arestēja. Tanī laikā Skaistā strādāja jauns, enerģisks prāvests Staņislavs Bročs, kurš apkalpoja arī mūsu draudzi līdz 1947. gada pavasarim, kad tika nežēlīgi nomocīts un iemests upītē pie dzir-

navām Krāslavā. Slepkaņas droši vien domāja, ka ūdenskritums aizskalos liķi uz Daugavu. Mocekļis prāvests S. Bročs apbedīts Skaistas baznīcas dārzā.

Kamēr mūsu baznīcīnā stāvēja savā vietā, kaimiņu draudžu prāvesti to neaizmīrsa. Pēc S. Broča nāves mūsu draudzi sāka apkalpot visu cienītāis Dagdas dekāns Alfons Vainods, kuru veda ar zirgu ne tikai uz svētdienas dievkalpojumiem, bet arī pie slimniekiem un apbedīt mirušos. Un pie mums atbraukušajam dekānam nebija pat stūriša, kur kaut glāzi tējas izdzert, jo mācītāja māja draudzei tika atņemta.

1959. gada rudenī ieradās jauns priesteris E. Ūsāns. Lai viņam būtu kur dzīvot, draudze nopirka brīvu māju, to pārveda un šaviem spēkiem uzcēla pie baznīcas. Jaunajā mājā prāvestam nebija lemts ilgi dzīvot, ne arī kalpot draudzei.

1961.

gadā vietējā vara baznīcas ēku nojauc un aizveda to uz Krāslavu. Mūsu ticīgie atkal tika ieskaitīti kaimiņu draudzēs. Lielākā daļa pievienojās Skaistas draudzei. Arī Skaistā prāvestam bija liegts dzīvot mājā, kuru draudze bija cēlusi par saviem līdzekļiem. Vietējā vara atņēma glīto māju, labi saskoptās saimniecības ēkas, dārzu un pagalmu, bet atstāja sagruvušas ēkas, aplautus stūrus dzīvojamai mājai, nezālēm aizaugušu dārzu un traktoriem izdangātu ceļiņu pie baznīcas.

Bet arī tā varas vīriem bija par maz. Traktors parasti tika

Solis, 1996. 31. maijs

Ā SĀPE UN CERĪBA

ka netālā nākotnē sagaidīs savu senloto dievnamu.)

novietots pie baznīcas šaurā celiņa, un bija tādas reizes, kad to sāka darbināt Mises laikā. Ticīgā tauta cieta un lūdzās. Mācītājam uzcēla vienkāršu no laukiem pārvestu mājiņu.

Lielu pateicību ir pelnījis prāvests Felikss Cipruss, kurš nekad nebija atteicies aizbraukt pie slimā vai arī apbedīt mirušos, lai arī kāds būtu bijis laiks, vai kāds transports.

Kādu laiku Skaistas draudzi apkalpoja tagadējais Jēkabpils dekāns Jānis Bratuškins. Viņš ieveda tādu kārtību, ka kapu svētkos kapsētā tika celebrēta Svētā Mise. Tamdēļ kapu svētkos cilvēku vienmēr sapulcējās daudz. Valdošai varai tas sagādāja raizes, jo viņu rīkotajās mirušo piemiņas dienās kapsētās bija tikai dažī apmeklētāji. Mirušajiem nebija vajadzīga mūzika, bet lūgšanas.

Pēc padomju iekārtas sabrukuma ar darbīgā Dagdas draudzes dekāna Jāņa Stepiņa pūlēm tika atjaunota Ludvikovas draudze. Ar draudzes ticīgo sapulces lēmumu tas notika 1992. gada 12. decembrī. Tai nekas vairs nepiederēja, vienīgi Dagdas lauksaimniecības skolas izmantotā bijusi baznīcas zeme.

Ievēlēja draudzes komiteju 10 cilvēku sastāvā. Pateicību pelnījusi aktīvās komitejas priekšsēdētāja Valentīna Mackeviča un sekretāre Antoņina Kromāne, un visi tie, kas aktīvi piedalījās veicamajos darbos.

Sākās dokumentu noformēšana un domāšana, kur varēs noturēt dievkalpojumus. Par laimi bija palikusi prāvesta Ka-

zimira Mončinska tēva uzceltā māja, kura jau piederēja meliorācijas pārvaldei. Šis organizācijas vadītājs bija pretimnākošs un atļāva rīkot šai mājā dievkalpojumus.

1993. gada 5. februārī pēc vairāk nekā 30 gadiem Ludvikovas draudze atkal svinēja Svētās Agates dienu. Par godu Svētā Jāņa Kristītāja dienai 24. jūnijā bijušās baznīcas lielā altāra vietā tika uzstādīts koka krusts. Šo dienu gaidījām ar prieku un dziļu pārdzīvojumu sirdis.

Skaista un saulaina bija tā diena, arī cilvēku sanāca diezgan daudz. Katram atmiņā atausa sava visskaistākā, laimīgākā un arī sāpīgākā šī svētku diena. Dievlūdzēji stāvēja uz tā zemes plekšņa, kur bija baznīca, un prieka asarām pacēla acis uz krustu lielā altāra vietā, kurš šeit atradās pirms vairāk nekā 30 gadiem. Vai tas nav brīnums?

Uz šo dievkalpojumu atbrauca arī Skaistas draudzes prāvests F. Cipruss. Dievkalpojums sākās ar krusta iesvētīšanu. Visi tā dalībnieki gāja to pagodināt. Tajā skaistajā svētajā dienā ikdienas rūpes bija atstātas mājās, no cilvēkiem izstaroja labestība.

Bet dekāntēvs uzlika sev plecos vēl vienu nastu.

Cik ilgi varēs rīkot dievkalpojumus minētajā mājā, tad vēl nebija zināms, bet izmisumam nebija vietas. Ar Rīgas metropolijas kūrijas palīdzību un ticīgo atbalstu draudze šo māju nopirka un ierīkoja tajā nelielu altāri. Dievkalpojumi šeit ir vienu vai pat divas reizes mēnesī. Šajos Ziemsvētkos bija skaisti izveidota "Betlēmes kūtiņa". Lielajā Sestdienā dievkalpojumā šeit notika ūdens,

uguns un maizītes svētīšana.

Atzinību no draudzes pelnījuši Regīna un Jānis Rukmaņi, kuri dzīvoja un tagad dzīvo šajā mājā. Viņi to sargā, vienmēr sakopj dievkalpojumam paredzētās telpas, kā arī uztur kārtībā pagalmu. Nav aizmirsts arī lielais krusts.

Bijušo mācītāja māju izdevās atgūt, bet tai ir vajadzīgs kapitālais remonts, lai to pār-

taisītu par baznīcu. Remonta priekšdarbi ir sākti, sagatavoti dēļi, pievesti ķieģeļi. Bet — visur ir vajadzīga nauda.

Ļoti sāp sirds par to, ka mūsu apkārtnē stāv tukšas mājas, laukos aug nezāle, Jaudis neatgriežas pie zemes, mūsu barotājas. Tagad to vien dzird, ka ir grūti, kaut arī visiem jau tā nav.

Lai kā arī būtu, nenāktu par sliktu, ja tie, kam Ludvikova bija mīla, kas šeit ir mācījušies skolā, atcerētos savu dzimto malu un sniegtu baznīcas iekārtošanai kaut mazu atbalstu.

Jo katram, kas aizgājis no šejienes, te ir palikušas dziļas saknes.

Mēs nepārmetam, tikai lūdzam neaizmirst, neizdzēst no atmiņas tās gaišās bērnības un zelta jaunības dienas.

Atbrauciet kaut reizi gadā, būsiet mīļi gaidīti!

Par spīti daudzajām grūtībām mūsu draudze cer, ka netālā nākotnē sagaidīs savu sengaidīto dievnamu.

STANISLAVA BEBRIŠA,
Ludvikovas Romas katoļu draudzes komitejas locekle